

TÜRKKÍZ

kóstoló a türk népek
kortárs filmjeiből

2020. 08. 26. – 09. 22.

BUDAPEST URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

08. 26.	Kazahsztán	2019	A FÉNY ŐRZŐJE	Jermek Turszunov
08. 31.	Kirgizisztán	2014	A HEGYEK KIRÁLYNŐJE	Szadik Ser-Nijaz
09. 02.	Jakutföld	2018	CÁRMADÁR	Eduard Novikov
09. 09.	Tatársztán	2018	A MULLA	Amir Galiaszkarov, Ramil Fazlijev
09. 11.	Üzbegisztán	2018	FORRÓ KENYÉR	Umid Hamdamov
09. 15.	Törökország	2016	ÉDESANYÁM SEBHELYE	Ozan Açıktan

DEBRECEN APOLLÓ MOZI

09. 20.	Törökország	2016	ÉDESANYÁM SEBHELYE	Ozan Açıktan
09. 20.	Kazahsztán	2019	A FÉNY ŐRZŐJE	Jermek Turszunov
09. 21.	Kirgizisztán	2014	A HEGYEK KIRÁLYNŐJE	Szadik Ser-Nijaz
09. 21.	Türkmenisztán	1990	MANKURT	Hodzsakuli Narliev
09. 21.	Tatársztán	2018	A MULLA	Amir Galiaszkarov, Ramil Fazlijev
09. 22.	Azerbajdzsán	2017	GRÁNÁTALMÁS KERT	Ilgar Nadjaf
09. 22.	Jakutföld	2018	CÁRMADÁR	Eduard Novikov
09. 22.	Üzbegisztán	2018	FORRÓ KENYÉR	Umid Hamdamov

A FÉNY ŐRZŐJE

Siraksi

Kazahsztán | 2019 | r: Jermek Turszunov | f: Jermek Turszunov
o: Martin Szecsanov | z: Kuat Sildebajev | pr: Kanat Torebaj | szereplők:
Murat Mukazsanov, Nyina Uszatova, Alibek Danabaj, Kuat Tleubajev
95 perc | magyar felirattal

Egy kazah katona a háború után hazatér falujába. Felesége halottnak hitte, és nem várta meg. Minden vagyona egy vetítógép pár filmmel, amit egy német férfitől kapott. Vándormozisként elkezd járni a környéket, nagy örömet okozva a falvak lakóinak, akik Tarzannak hívják. A hetvenes évekre azonban a távoli vidékeken is kiépül a mozihálózat.

BUDAPEST
URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

08. 26. 18⁰⁰

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 20. 19³⁰

A HEGYEK KIRÁLYNŐJE

Kurmanzsan Datka

Kirgizisztán | 2014 | r: Szadik Ser-Nijaz | f: Szadik Ser-Nijaz, Bakitbek Turdubajev | o: Murat Alijev | z: Bakitbek Aliserov, Murzali Zseenalijev
szereplők: Elina Abaj Kizi, Nazira Mambetova, Zsamal Szejdakmatova,
Aziz Muradilajev, Mirlan Abdulajev, Adilet Uszubalijev
137 perc | magyar felirattal

Történelmi dráma egy határozott, erős akaratú asszonyról, aki népe vezére lett a 19. század elején, és megmentette azt a pusztulástól. Fiatal korában kényszerházassága elől a hegyekbe menekül, ott talál rá az igaz szerelemre. Férje meggyilkolása után népe függetlenségi küzdelmeinek élére áll, ő lesz a hegyek királynője.

BUDAPEST
URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

08. 31. 18⁰⁰

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 21. 14³⁰

CÁRMADÁR

Car-ptyica, Tojon Kiil

Oroszország / Jakutföld | r: Eduard Novikov | f: Szemjon Jermolajev
o: Szemjon Amanatov | z: Andrej Gurjanov | pr: Dmitrij Scsadrin, Prokopij Ivanov | szereplők: Sztyepan Petrov, Zoja Popova, Afanaszj Fjodorov, Prokopij Danyilov, Prokopij Ivanov
80 perc | magyar felirattal

Jakutföld, 1930-as évek. A távoli tajgában él egy idős házaspár, van pár tehénük, a férfi vadászik, halászik. Egy napon berepül hozzájuk egy sas. Nem merik elűzni, mert szent madárnak számít. Télen etetik, hogy ne támadjon az állataikra. Karácsony este a sas berepül a házukba, és leszáll az ikonok mellé. (Moszkvai Nemzetközi Filmfesztivál, 2018: Fődíj)

BUDAPEST
URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

09. 02. 18⁰⁰

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 22. 17⁰⁰

A MULLA

Mulla

Oroszország / Tatarsztán | 2018 | r: Amir Galiaszkarov, Ramil. Fazlijev
f: Ilgiz Zajnijev, Marat Ahmedsin | o: Jurij Danyilov | z: Marat Ahmedsin
pr: Miljausa Ajtuganova, Marat Ahmedsin
121 perc | magyar felirattal

A bűnös életéből kitörni vágyó Aszfandijar váratlan ajánlatot kap egy jóakarójától: Mulla lehetne egy faluban, melynek mecsetét ő építette. A fiatalember vállalja a feladatot, feltárul előtte a tatár vidék keserű élete, és megpróbál a hit erejével segíteni lakóin.

BUDAPEST
URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

09. 09. 18⁰⁰

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 21. 19⁰⁰

FORRÓ KENYÉR

Issiq Non

Üzbegisztán | 2018 | r: Umid Hamdamov | f: Umid Hamdamov | o: Jahongir Ibragimov | z: Toir Kuziev | szereplők: Zarina Ergashova, Feruza Sayidova, Munavvara Abdullayeva | 87 perc | magyar felirattal

Zulfija anyja váratlanul egy másik városba megy dolgozni. Kamaszlányát falun élő anyjára és sógornőjére bízta. Zulfíanak sok keserűséget okoz az új környezet szegénysége, lázong a hierarchikus, a nők szerepét behatároló hagyományok ellen, és minden erejével szeretné megtudni, hol van édesanyja, hogy utána mehessen.

(Kinosok Fesztivál, 2019: Fődíj)

BUDAPEST
URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

09. 11. 18⁰⁰

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 22. 19⁰⁰

ÉDESANYÁM SEBHELYE

Annemin yarasi

Törökország | 2016 | r: Ozan Açıktan | f: Ozan Açıktan, Ozan Güven, Fethi Kantarci, Uygur Sirin | o: Bogumil Godfrejow | szereplők: Bora Akkas, Belçim Bilgin, Okan Yalabik, Ozan Güven, Meryem Uzerli, Sabina Ajrula | 120 perc | magyar felirattal

Salih, a boszniai háborúban elszakadt szüleitől. 18 évesen kikerül az árvaházból, és megpróbálja kideríteni, mi történt a családjával. Kiderül, hogy apja egy szerb katona, aki annak idején megerőszakolta édesanyját. Salih elhatározza, megkeresi apját, hogy bosszút álljon rajta.

BUDAPEST
URÁNIA NEMZETI FILMSZÍNHÁZ

09. 15. 18⁰⁰

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 20. 17⁰⁰

MANKURT

MANKURT

Szovjetunió / Türkmenisztán, Törökország, Líbia | 1990 | r: Hodzsakuli Narliev | f: Marija Urmatova | o: Nurtar Borbiev, Nyikolaj Dvigubszkij
z: Redzsep Redzsepov | szereplők: Tarik Tardzsán, Maja-Gozel Ajmedova,
Yılmaz Duru, Hodzsadurdi Narliev, Majsza Almazova, Tahir Narliev
86 perc | magyar felirattal

A film Csingiz Ajtmatov Az évszázadnál hosszabb ez a nap című regényének történelmi motívumai alapján készült. Egy törzs ifjú tagja nomád támadók fogságába kerül. A kínzások megfosztják emlékező képességétől. Új urai engedelmes rabja (mankurtja) lesz. Édesanyját sem képes felismerni.

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 21. 17¹⁵

GRÁNÁTALMÁS KERT

Nar baği

Azerbajdzsán | 2017 | r: İlgar Najaf | f: Roelof Jan Minneboo, İlgar Najaf,
Asif Rustamov | o: Ayhan Salar | z: Firudin Allahverdi | szereplők: Hasan
Agayev, Samimi Farhad, İlaha Hasanova, Gurban Ismailov
90 perc | magyar felirattal

Gabil váratlanul visszatér családjához, apja gránátalmakertes házába. Tizenkét éve nem hallottak róla, távozása mély sebeket ejtett. Találhat-e még megváltást önmaga számára? Képes-e még valaki megérteni gyötrelmeit? Csehovi érzékenységű kamaradráma.

DEBRECEN
APOLLÓ MOZI

09. 22. 15⁰⁰

Hegyek, kopár fennsíkok, sivatagok, végtelen sztyeppék, tundrák, vad erdőségek, őserejű folyók, hőség, fagy. Megélhetésükért küzdő törzsek, népek, rohanó, vágató nyájak. És civilizált városok, korszerű technika, tudomány, művészet.

Ez Eurázsia, s benne a türk népek óriási régiója, Törökországtól észak-keleti irányban, a Kaukázust érintve Közép-Ázsián és Szibérián át csaknem a Csendes-óceánig. Ősi hitek, iszlám, felvilágosodás. Egykor hatalmas, mára meggyengült, szétesett birodalmak, és nemzetállammá szerveződő etnikumok. Évezredes hagyományok, európai hatás, orosz-szovjet évtizedek.

Merre a fejlődés, a gazdagság, a biztonság, a világban elhelyező identitás? A Nyugathoz vagy Kelethez való közeledésben? Az iszlám küldetésben? A tradíciók őrzésében? Ismerős kérdések. Más kultúrában élő, de ismerős hősökkel, konfliktusokkal, drámákkal. Ismerős hangulatú műalkotásokkal. Gabdulla Tukaj, Ibrahim Abaj Kunanbajev, Názım Hikmet, Csingiz Ajtmatov, Orhan Pamuk világa. Amelyet egy évszázad óta a film látványban is közvetít a világ számára. Mit láthattunk az elmúlt évtizedben?

A *Musztáng* Oscar-díja ismét ráirányította a figyelmet a török filmművészetre. A nyugati világ elsősorban az „európai” hangütésű, társadalmi problémákkal, migrációval foglalkozó munkákra fogékony, de nem lebecsülhetők a nemzeti kulturális hagyományokból táplálkozó alkotások sem. Az *Édesanyám sebhelye* valahol a kettő között áll.

A posztszovjet türk országok (Azerbajdzsán, Kazahsztán, Kirgizisztán, Üzbegisztán, Törmenisztán) filmkultúrája is fejlődésről árulkodik, a még Moszkvában tanult első jeles alkotók, Tolomus Okejev, Eljör Ismuhamedov, Ali Hamrajev, Hodzsakuli Narliev nyomdokain haladva. A filmvilág már az 1990-es évek elején felfigyelt a megújuló kazah filmre, fesztiváldíjakkal is értékelve Rasid Nugmanov, Darezsán Omirbajev, Jermek Turszunov, Szerik Aprimov és mások munkáit. Az azeri filmgyártás szilárd lábakon áll, mintha a török film felé közelítene, de színvonalasan visz tovább orosz hatásokat is. A kettősséget jól mutatja Ilgar Najaf remeke, a *Gránátalmás kert*. Kirgíziában, válságos évek után, a megnövekedett állami támogatás hatására ismét tekintélyt vívott ki magának a filmgyártás. A *hegyek királynőjéhez* hasonló, népszerű, látványos történelmi produkciók mellett tehetséges fiatalok tárják fel a mai élet izgalmas aspektusait. Üzbegisztánban nehezebb a fejlődés, de a független filmkészítés továbbra is felvillant érdekes alkotásokat. A tavaly bemutatott *Forró kenyér* pedig már újabb jelentős sikerként értékelhető. Egyedül a türkmén filmben érzékelhető stagnálás, fő reprezentánsa mindmáig Hodzsakuli Narliev.

Az utóbbi évek egyik legérdekesebb jelensége az oroszországi türk régiók saját nemzeti filmgyártásának fellendülése volt. A Tatarsztánban készült munkák ma már nemzetközi összehasonlításban is megállják a helyüket, amit a 2018-as *A mulla* is bizonyít. Az igazi szenzációt azonban a jakut film berobbanása jelentette. A független filmes keretek között, elképesztően alacsony költségvetésből készült művek több is művészi értékű híradás egy távoli, zárt világ életéről. Sajátos világával a jakut filmek már több nyugati nemzetközi fesztiválon is a nézők elé kerültek, tematikus blokkban is. A *Cármadár* pedig fődíjat kapott Moszkvában.

További információk:

Apolló mozi (Debrecen), apollomoz.hu

Uránia Nemzeti Filmszínház (Budapest), urania-nf.hu

A vetítéssorozat szervezői:

Veneras, Türk Országok Filmeseinek Egyesülete (Türk Dünyası Sinemacılar Birliği)